

Sto godina Splitskog

Piše: ROBERT KUČIĆ

Kako bi se provodile temeljne zadaće JOO-a, u većim gradovima nove države osnivaju se olimpijski pododbori sastavljeni od predstavnika svih športskih grana na određenom području. Prvi olimpijski pododbor osnovan je u Splitu 25. lipnja 1920. godine

Bogumir Doležal

Franjo Bučar

Prije sto godina u Splitu je utemeljen Olimpijski pododbor; bilo je to dvije godine nakon završetka Prvog svjetskog rata. U splitskoj luci bila je usidrena saveznička flota, a posada ratnog brodovlja u slobodnom vremenu bavila se športom i surađivala s mjesnim športskim društvima i klubovima koji se silno trude da ožive šport i tako bar donekle ublaže ratne posljedice. Zahvaljujući ovoj suradnji mladi Splićani susreću se i sa dotad njima nepoznatim športovima.

U tim teškim vremenima šport se pokazao kao najmoćnije „odgojno“ sredstvo, posebno u okupljanju mladeži. Hrvatska i Split izlaskom iz Austro-Ugarske Monarhije nalaze se u sastavu nove države SHS. Neumorni „otac“ hrvatskoga športa dr. Franjo Bučar, predsjednik Hrvatskoga športskog saveza izgario je u želji da odmah, čim je rat završio, hrvatski športaši sudjeluju na VII. Olimpijskim igrama u belgijskom Antwerpenu (1920.). Dogovori su trajali nekoliko mjeseci između predstavnika Hrvatskog športskog saveza (osnovanog još 5. listopada 1909. godine u Zagrebu) i Srpskog olimpijskog komiteta.

Konačno, delegati Hrvatske, Slovenije i Srbije održali su u Zagrebu osnivačku sjednicu Jugoslavenskog olimpijskog odbora 14. prosinca 1919. godine. Dogovoreno je da mu sjedište bude u Zagrebu, a Franjo Bučar izabran je za prvog predsjednika. Među izabranim odbornicima prvog sastava bio je i Bogumir Doležal iz Splita. Naknadno je 1920. godine kooptiran i inž. Fabjan Kaliterna „otac splitskoga športa“.

Ovaj odbor bio je prvo zajedničko svešportsko tijelo na području tadašnje države. Donesenim pravilima ograničeni su poslovi isključivo na one olimpijske, odnosno na skrb oko organizacije priprema, izbora i nastupanja športša Jugoslavije na Olimpijskim igrama. Ostale poslove iz domene športa trebao je voditi Jugoslavenski centralni sportski savez također osnovan 14. prosinca 1919. godine u Zagrebu. Kako bi se provodile temeljne zadaće JOO-a, u većim gradovima nove države osnivaju se olimpijski pododbori sastavljeni od predstavnika svih športskih grana na određenom području.

Tako je prvi olimpijski pododbor osnovan u Splitu 25.

lipnja 1920. godine. Odbor je trebao djelovati na području Dalmacije i Crne Gore. U Hrvatskom domu sokolskog društva uvodni referat podnio je Bogumir Doležal, odbornik Jugoslavenskog olimpijskog odbora. U Splitski olimpijski pododbor izabrani su predsjednik dr. Vjekoslav Lavš, potpredsjednik Bogumir Doležal, prvi tajnik prof. Ivo Oblak, drugi tajnik prof. Josip Namar, blagajnik Jakov Čulić i zamjenik blagajnika Marijan Petrošić.

Pojedine športske grane zastupali su Milan Alačević (veslanje), Frano Bettini (plivanje), Ante Danilo (jedrenje), dr. Ivo Gjino Karaman (tenis), Ante Katunarić (biciklizam), inž. Egidij Marchi (automobilizam), dr. Jakša Račić (lov), Ivan Tudor (bejzbol), Šime Vučić Djaković (mačevanje), inž. Fabjan Kaliterna (nogomet). Gimnastiku je zastupao član Sokolskog društva, jahanje i streljaštvo predstavnik vojske, dok atletika privremeno nije imala svog predstavnika.

OLIMPIJSKI DAN

U cilju propagiranja športa Splitski olimpijski pododbor organizira športske priredbe kao „Pučka natjecanja“. Tako se kao prvo natjecanje spominje ono u plivanju 22. kolovoza 1920. godine na splitskim Bačvicama. Tom prilikom postavljene su skakaonice na maloj „Kavali“ i rtu Sustipan. Skokovi u more tih su godina bili vrlo popularni kod splitske mladeži.

Suci koji su vrednovali postignute rezultate bili su prof. Ivo Oblak, inž. Josip Kodl, inž. Mirko Poletti, inž. Frane Bettini i Marijan Petrošić. Ova plivačko-skakačka priredba po svoj je prilici bila poticaj za osnivanje prvih organiziranih splitskih plivačkih klubova jer je već 23. rujna 1920. osnovan PŠK „Baluni“ (iz kojega je kasnije nastao „Jadran“), a 13. listopada iste godine PŠK „Firule“ (preteča POŠK-a).

Splitski olimpijski pododbor nije se zaustavio samo na organizaciji sportskih natjecanja već je u cilju poticanja što većeg interesa mladeži za šport pokrenuo i športski list pod nazivom „Jadranski sport“. Prvi broj tiskan je 16. listopada 1920., a posljednji nažalost zbog nerazumijevanja vlasti 12. travnja 1923. godine. Urednik je bio

olimpijskog pododbora

Fabjan Kaliterna

NK Hajduk 1948./49.

Bogumir Doležal. Državni olimpijski odbor 1922. godine pokrenuo je veliku športsku akciju Olimpijski dan, kojoj je cilj bio prikupljanje novčanih sredstava za odlazak jugoslavenskih športaša na Olimpijske igre. U Splitu je naravno organizaciju provodio Olimpijski pododbor. Prvi Olimpijski dan u Splitu održan je 15. listopada 1922. godine, a natjecanja su održana u atletici, biciklizmu i nogometu.

Osim športskih priredbi, pododbor je znao organizirati i druge oblike prikupljanja sredstava. Tako je, recimo, 12. ožujka 1921. godine u foajeu splitskog kazališta organizirao vrlo uspješni ples. Svi splitski klubovi i prijatelji športa rado su sudjelovali u ovim godišnjim akcijama i pomagali njihovo održavanje. Program Olimpijskog dana bio je raznovrstan, a sudjelovali su klubovi „Gusar“, „Hajduk“, „Baluni“, „Borac“, „Split“, „Adria“, „Firule“, „Uskok“, „Amater“ i „Aurora“. Natjecalo se u biciklizmu, nogometu, gradskoj štafeti, plivanju, potezanju konopa. Čak je održano i natjecanje utrkivanja u vrećama...

Drugi Olimpijski dan održan je 16. rujna 1923. godine. Nepovoljni vremenski uvjeti samo su djelomično dopustili provedbu programa. „Gusar“ je uspio održati svoje klupsko natjecanje, biciklisti svoju trku, a u gradskoj štafeti samo su nastupili „Hajduk“ i „Baluni“. Na Placu se poslijepodne odigrala nogometna utakmica između „Hajduka“ i mješovite momčadi „Splita“ i „Borca“.

OSTALA SAMO MARJANSKA ŠTAFETA

VIII. Olimpijske igre u Parizu 1924. godine izazvale su veliko zanimanje Splitskana te je uoči njihova održavanja, 14. travnja te godine, zabilježen popriličan posjet športskim natjecanjima, a prikupljenim novčanim sredstvima Split je pomogao u odlasku športaša na Igre.

Krajem dvadesetih i početkom tridesetih godina XX. stoljeća kriza je zahvatila rukovođenje športom i nastupila je - „olimpijska kriza“. Iz tog razloga 23. prosinca 1929. godine osnovan je Savez sportskih saveza Kraljevine Jugoslavije kojemu je sjedište bilo u Zagrebu. Zadatak ovog Saveza sastojao se u skrbi za sve zajedničke športske poslove osim olimpijskih. O tome je skrbio Jugoslavenski

olimpijski odbor sa sjedištem u Beogradu. Radi neaktivnosti, 1933. godine sjedište Olimpijskog odbora ponovo se vraća u Zagreb.

Dotadašnji olimpijski pododbori uz neke organizacijske promjene nastavljaju djelovati pod nazivom Mjesni olimpijski odbori. Predsjednikom Splitskog odbora imenovan je dr. Ivo Stalio višegodišnji predsjednik „Gusara“ i Jugoslavenskog veslačkog saveza.

Povratak sjedišta Saveza u Zagreb bio je pun pogodak. Vrlo aktivno se prikupljao novac radi što masovnijeg odlaska jugoslavenskih športaša na XI. Olimpijske igre u Berlinu 1936. godine. Ovaj olimpijski odbor uputio je zamolbu nogometnom savezu Jugoslavije koja je rado prihvaćena, te su se tako u sklopu organizacije Olimpijskog dana u cijeloj državi priredile nogometne utakmice kojih je sav prihod išao u korist fonda Olimpijskih igara.

U Splitu je mjesni olimpijski odbor 16. srpnja 1933. organizirao Olimpijski dan s tri odigrane utakmice. Splitski sokolaši u poluvremeniha utakmica natjecali su se u štafetnim trčanjima, a odigrala se i odbojkaška utakmica. Sljedeće 1934. godine, uz nogometne utakmice na Olimpijskom danu organizirana su i plivačko-vaterpolska natjecanja.

Olimpijski dan godine 1935. bio je vrlo sadržajan: na Hajdukovu igralištu osim nogometa priredena su atletska natjecanja, biciklistička trka, a Olimpijski dan završio je nastupom splitskih mačevalaca kluba „Vitez“.

Mjesni olimpijski odbor Split 1936. godine izabrao je novu upravu. Za predsjednika je izabran prof. Josip Gattin, prvi potpredsjednik kap. A. Lenarčić, drugi potpredsjednik Fran Lhotsky, prvi tajnik Veljko Poduje, drugi tajnik Milivoj Sredojević, prvi blagajnik Ljubo Benčić, drugi blagajnik Petar Pjerin Šerić. Kao novina prodavale su se prigodne značke s likom atletičara. Kupnjom značke stjecalo se pravo besplatnog gledanja svih priredaba Olimpijskog dana.

Od ove lijepo i korisno zamišljene akcije, do današnjih se dana jedino zadržala Marjanska štafeta. U međuvremenu postala je tradicionalna zahvaljujući Splitskom savezu školskih športskih društava.